

Beöthy Zsolt közölte a Fővárosi Lapok 1876-iki évf. 1395. lapján. Harmadszor a Gulyás—Hársányi-kiadásban jelent meg, a II. k. 139—140. lapján.

A vers eddig ismert alakjában 6 versszak, a most előkerült szöveg két versszakkal hosszabb. Az első két és az utolsó három versszak két szó eltéréssel megegyezik a két szövegben; az egyik: Hogy *bár* sorsod — igen nagy romlás a hagyományos szöveghez képest (*bal* sorsod, ez a helyes), a másik változás azonban értelmessé teszi az eddig értelmetlen szöveget: *Borit* setétes koszoru van a *Barát* setétes koszoru helyén. Lényegesebb változás, hogy a régebben ismert szövegnek a 3-ik versszaka helyett az Aranka-levélben a következő — betűhíven közölt — három versszak olvasható:

3. Mérget forral éleledre
Sok káján fő, sok furt agy:
Irigykedik jó Szívedre;
Nem csuda Poéta vagy.
4. Sok gyáva nyelv szól, szidalmaz
Gunyol és rád borsot }¹ halmaz
bosszut }
rosszat }
Szép elmédért így jutalmaz
Nem csuda Poéta vagy.
5. A nagy Világ a föbbeekkel
Fel se vesz és füstbe hagy,
S néz rád megvető szemekkel
Nem csuda: Poéta vagy.

A Csokonai-vers új változata, összehasonlítva a már ismert és a Har-sányi—Gulyás-kiadásban megjelent verssel, teljesebb formájában állítja elénk a nagy költő egyik legszebb versét, mely egyszersmind hitvallás a «poéta-sors» mellett.

JANCSÓ ELEMÉR.

TÓTH KÁLMÁN HÁROM ISMERETLEN SÍRVERSE.

Tóth Kálmánnak a kerepesi úti temetőben három ismeretlen sírverse olvasható; összegyűjtött munkáiban nem fordulnak elő. Az egyik mint vers egészen jelentéktelen, ez Koller Ignác pesti vaskereskedő síremlékén olvasható, aki 1854-ben halt meg. Koller Ignác leányát Degré Alajos (1820—1896) a kitünő író vette feleségül s apósa halála után ő kérte fel írótságát, Tóth Kálmánt a sírvers megírására.

A másik kettő költői szempontból is értékesebb, tárgyi szempontból is érdekesebb, hitelességük kétségkívül megállapítható az egykorú lapok szerény tudósításai alapján. Az egyik sírverset Reviczky Szevérnek, a fiatalon, párhaj áldozataként elhalt nagyreményű frónak, a Pesti Napló belső munkatársának sírkövére írta Tóth Kálmán 1865-ben:

Mindent, mi szent volt, forrón szeretet:
Hazát, barátságot, becsületet.
Szerette mindezt túllángolva hön:
S ez egyikének áldozatja lön.

¹ E szó rosszul olvasható.

Több mint ötven esztendeig ékeskedett ez a szép sírvers Reviczky Szevérenek a sírkövén, ahol azt nekem is volt szerencsém olvasni. A háború első éveiben azonban Reviczky Szevér hamvait új sírba helyezték, s ekkor a régi sírkövet, mely nagyon megrongálódott, új kövel cserélték fel, erre még ezideig nem vették fel Tóth Kálmán imént ismertetett sírversét.

A másik érdekes sírverse, Batthyány Lajosnak, az első felelős magyar miniszterelnöknek a mauzoleumán olvasható:

Nagy küzdés volt egész élte,
Sokak által félre érte,

Oh de oly szent volt halála:
Életit meg magyarázta.

Tóth Kálmán ezt a sírverset a Batthyány-Emlékbizottság felkérésére írta, a mauzoleum építésének évében, 1872-ben.

Bizonyára írt Tóth Kálmán több sírverset is, de fellelni őket ma már csaknem lehetetlen.

KÁROSY PÁL.

A NÜRNBERGI MARGIT-LEGENDA.

Árpád-házi Boldog Margit legendájáról írt tanulmányomban megemlítem a nürnbergi német Margit-legendát is. A XV. századi kéziratot a nürnbergi városi könyvtár (Stadtbibliothek) őrzi. Címe: *Leben der heiligen Jungfrau St. Margarethen von Ungarn*. Könyvtári jelzése: Cent. VI. 53.

A középkori német Margit legendákkal többnyire egy kötetben szokott lenni a szentéletű tösszi Domonkos-apácának, ifj. Sz. Erzsébetnek, legendája is. A nürnbergi könyvtárban is megvan az Erzsébet-legendája, de külön kéziratban. A XV. századi német kézirat címe: *Leben der Schwestern zu Töss*. Könyvtári jelzése: Cent. V, 10a. Kiegészítésül közlöm e leírást¹ említett tanulmányomhoz.

TIMÁR KÁLMÁN.

¹ A nürnbergi Stadtbibliothek igazgatóságának szíves értesítése 1934. XI. 17-én.